

APPLICATION OF THE PROJECT METHOD IN THE IMPLEMENTATION OF EUROPEAN PROJECTS IN THE AREA OF TRAINING AND EDUCATION

Abstract: The research attempts to demonstrate the possibilities for the application of the project method in the implementation of European projects in the training on geography and economics in high school. Specific activities and projects, prepared and executed during the school year 2017/2018, by students from Shumen Specialized Foreign Language High School “Nikola Vaptsarov”, under the European Parliament Ambassador School Programme, are presented and examined in this research. In addition, the school is one of the 30 schools in Bulgaria, selected out of 100 applicants, to be a part of the European Parliament Ambassador School Programme and is the only Ambassador School in the city of Shumen.

Author information:

Zlatina Dimova

Teacher,

Nikola Vaptsarov Specialized Foreign Language
High School, Shumen

✉ zlati_plamenova1986@abv.bg

🌐 Bulgaria

Rositsa Vladeva

Assoc. Prof. PhD

Konstantin Preslavsky University of Shumen

✉ r.vladeva@shu.bg

🌐 Bulgaria

Penka Ruseva

Assistant

Konstantin Preslavsky University of Shumen

✉ penka_ruseva@mail.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

Project method, European projects, education
and training on geography and economics,
European Parliament Ambassador School.

Актуалност на проблема

В нашето съвремие, свързано с динамика и мобилност на ресурси и ценности, е необходимо да се използват такива образователни технологии, които да активизират познавателните способности на учениците, за да бъдат те конкурентноспособни. Като определени образователни ценности могат да се посочат уменията за работа в екип и развитието на качества като комуникативност и творческа инициативност. При тези условия съвременното училище е принудено да потърси методи и форми на обучение, които да създават подкрепяща образователна среда и да предоставят възможност на учениците за разкриване на творческия им потенциал и формиране на социални ценности. Един от възможните варианти за това е реализирането на дейност за прилагане на метода на проектите.

Той е желан за много образователни системи, които се стремят да намерят разумен баланс между теоретичните знания и прагматичните умения. Дългият път, който изминава идеята за този метод от XIX век до днес свидетелства за рационалния характер на тезите, заложили в него. Същевременно постановките се развиват, усъвършенстват и предоставят по-широк диапазон от възможности за приложение.

От теорията към практиката

От педагогическа гледна точка *методът на проектите* се отнася към съвременните интерактивни методи на обучение. Той може да се определи като емпиричен метод, съдействащ за развитие на критично и рефлексивно мислене. Рефлексивното мислене включва търсене на факти, техния анализ, логическо доказване на връзките между фактите, както и формиране на увереност въз основа на аргументирани разсъждения [3]. Неговото прилагане е свързано със съвкупност от учебно-познавателни способности, които позволяват да се реши един или друг проблем в резултат от самостоятелните действия на учащите се и демонстрация на резултатите [1].

В основата на метода на проектите стои развитието на познавателните способности на учащите се, уменията за самостоятелно конструиране на знания и ориентиране в огромното информационно пространство за търсене и прилагане на необходимата информация.

Методът на проектите дава възможност за самостоятелна изследователска работа, която се разглежда като важен фактор за развитие на творческите способности. При това положение знанието не се дава на готово, а се получава в резултат на работа с различни източници на информация. Учащите се включват в ситуации сами за да овладяват определени понятия и способности при решаване на познавателни проблеми.

Важно преимущество на метода на проектите е, че ученето чрез действие дава възможност на ученика да представи личното си виждане относно дискутираната тема, създават се умения за структуриране на собствена аргументирана теза, но и заедно с това екипната работа предполага изграждане на качества като отговорност, организираност и уважение към чуждото мнение.

Методът на проектите заема важно място в обучението по география и икономика в прогимназиален и гимназиален етап, защото изисква комплексни знания и умения за решаване на географските проблеми чрез събиране, анализиране и представяне на информация. В методиката на обучението по география се използва и по-широкото понятие *проектна технология*, което обединява съвкупността от цели, методи, средства на обучение и критерии за оценка на дейността на обучаваните [4, с. 132].

Европейски образователни проекти и програми

С оглед на ключовата роля на образованието за бъдещото благополучие на гражданите, нациите и Европа, Европейският съюз предлага редица международни програми, които да формират активно гражданство и да запознават учениците с гражданските им права и отговорности. Създават се възможности пред учителите, учениците и училищата за сътрудничество и обмяна на идеи и опит.

За целта Европейският съюз предлага проекти и програми за сътрудничество в областта на образованието и обучението на младите хора. Такива проекти и програми са „Еразъм +“, „Жан Моне“, „Програма за училища посланици на европейския парламент“ и др.



Фигура 1. Лого на програмата за училища посланици на Европейския парламент

Участието в европейски проекти и програми предоставя възможност за комуникация с хора от различни етнически и социални групи и развива тяхната социална принадлежност, съдейства за повишаване на етническата им толерантност и мултикултурната интеграция. Европейските проекти в сферата на образованието съдействат за стимулиране на личностното развитие на учениците и спомагат за увеличаване на техните перспективи за работа.

Чрез образователните проекти ЕС насърчава нов подход към обучението, който включва широк спектър от различни методи на обучение и видове учебна среда, като неформално и самостоятелно учене. Самостоятелното учене се отнася до умения придобити от личния опит – умения за управление на проекти, социални умения, придобити чрез доброволчество и други.

Програмата „Жан Моне“ насърчава обучението, научните изследвания и проучванията за европейската интеграция в световен мащаб. Тя спомага да се създадат около 3700 проекта в областта на изследванията на европейската интеграция.

Програмата „Еразъм +“ е може би най-амбициозната програма на ЕС в сферата на образованието. С нея се подкрепят всички сектори на образованието и обучението, както и неформалното учене за младежта, доброволството и масовия спорт. Целта на програмата е да се увеличат перспективите за работа и личностно развитие на младите хора.

Чрез програмата „Еразъм +“ се осъществява:

- мобилност с учебна цел – подкрепа за образование, работа и участие в младежки дейности, които развиват професионални и личностни умения и компетенции. Младежките обмени помагат на младите хора да придобиват умения за управление на проекти и работа в екип;

- сътрудничество и партньорство – възможности за партньорства между учебни заведения и младежки организации;

- реформа на политиката – подкрепа на процесите на размисъл, диалог и натрупване на данни, необходими за осъществяване на реформа в политиките и системите на образование и обучение.

Тези дейности включват събиране на данни, извършване на проучвания и анализи по конкретни теми или държави, провеждане на консултации с граждански организации. Целта на дейностите е подобряване на качеството на образование, насърчаване на взаимното обучение и стимулиране на активното участие на младите хора в демократичния живот.

Образователната програма „Училища посланици на Европейския парламент“ (Фиг. 1) е насочена към ученици от средни и професионални училища. Основните цели на програмата са посочени на Фиг. 2.



Фигура 2. Цели на програмата за училища посланици на Европейския парламент

Предназначението на програмата е да повиши осведомеността на младите хора за обединена Европа, като ги стимулира да научат повече за нея по един активен и същевременно атрактивен начин. Тя информира учениците за ЕС, и по-специално за демократичните правомощия на Европейския парламент, които в структурата на ЕС защитават интересите на гражданите. Програмата помага на младите хора да придобият по-ясна представа за влиянието на ЕС върху неговите членове, както и да се запознаят с възможностите, правата и задълженията, произтичащи от членството в него.

Дейности, свързани с училища посланици на Европейския парламент

Програмата за училища посланици на Европейския парламент за първи път стартира само в страни членки на ЕС от Западна Европа. Поради големия успех и интерес към нея започва нейното прилагане във всички страни членки на ЕС. Възможност за участие в програмата имат и всички училища в България. Кандидатстването за участие в нея се осъществява чрез попълване на онлайн формуляр, обикновено преди началото на учебната година.

За да бъдат акредитирани като „Училища посланици на Европейския парламент“, училищата трябва да извършат следните дейности:

- В училището да има старши посланик/посланици, които да отговарят за прилагането на програмата в училище.

- Участващите преподаватели да сформират група от ученици, които ще бъдат младши посланици. Те ще изпълняват специални задачи свързани с ЕС, като организират на честването на Деня на Европа, на европейски базари, изложби, игри, както и инициират контакти с членове на Европейския парламент, училища и др.

- Старши посланикът дава насоки на учениците в тяхното обучение и гарантира, че младши посланиците съумяват да споделят знанията си относно европейските институции и Европейския парламент с техните институции, като ги насърчават да бъдат активни европейски граждани.

- Заедно с младши посланиците, старши посланикът организира дейности и мероприятия, посветени на ЕС, в и извън училище.

- С помощта на младши посланиците, старши посланикът създава информационен център на ЕС в училище и др.

Участващите училища са оценявани на място и от разстояние през учебната година. Ако са изпълнени всички условия, училището официално се акредитира като „Училище посланик на Европейския парламент“.

В началото на учебната 2017/2018 година за работа по „Програмата за училища посланици на Европейския парламент“ кандидатстваха 100 училища от различни градове в България. След разглеждане на кандидатурите бяха избрани 30 от тях, които да участват в нея. Сред одобрените училища беше и ПЕГ „Никола Йонков Вапцаров“ град Шумен (Фиг. 3).



Фигура 3. Част от участниците

Старши и младши посланиците на училището работиха активно за акредитиране на училището като Посланик на Европейския парламент. Младши посланиците бяха избрани след представяне на мотивационни писма. Посланиците на ПЕГ” Никола Йонков Вапцаров” град Шумен подхожда с голям ентузиазъм към проекта и проведе поредица от инициативи, с които въвеждаха своите ученици и съграждани в делата на ЕС и Европейския парламент. Те са посочени на Фигури 4, 5, 6, 7, 8 и 9.

Сред най-интересните от тях са :

- изработване на 3D карта на Европа, която акцентира върху страните членки на ЕС (Фиг. 4);



Фигура 4. Създаване на 3D карта на Европейския съюз

- игра – пъзел „Познай държавата и я постави където се намира на картата“ (Фиг. 5);



Фигура 5. Игра – пъзел „Познай държавата и я постави където се намира на картата“

- провеждане на открит урок на тема „Европейски съюз“ сред по-малките ученици;
- изготвяне на информационна брошура за дейността и функцията на Европейския парламент и раздаването и в град Шумен (Фиг. 6);

- провеждане на анкета сред училищната общност на тема: „Ако аз бях евродепутат“ (Фиг. 7);

- изработване на макет на Европейския парламент (Фиг. 8);

- създаване на презентации за страните членки на ЕС;

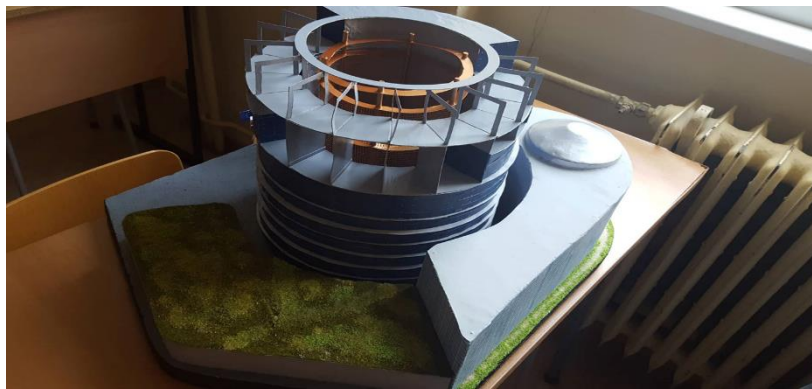
- дебат на тема „Brexit“ (Фиг. 9);
- разговор с проф. Ингрид Шикова – един от основателите на катедра „Европеистика“ в СУ „Климент Охридски“ и експерт в областта на политиките на ЕС за ролята на Европейския парламент и предизвикателствата, пред които е изправен Европейският съюз;
- представяне на Програмата и обобщение на проведените мероприятията пред БНР на 09.05.2018 г. Шумен от старши и младши посланиците. <http://bnr.bg/shumen/post/100968545/uchenici-ot-shumen-za-evropa-i-evropeiskia-sauz>.



Фигура 6. Информационна брошура за дейността и функциите на Европейския парламент



Фигура 7. Провеждане анкета на тема: „Ако аз бях евродепутат“



Фигура 8. Изработване макет на Европейския парламент



Фигура 9. Дебат на тема „Brexit”

След успешната работа на посланиците през юни 2018 г. ПЕГ „Никола Йонков Вапцаров” беше акредитирано като „Училище посланик на Европейския парламент” и към момента е единственото училище посланик в област Шумен.

Прилагането на проектния метод по програмата за училища посланици на Европейския парламент разширява съдържателната база на обучение по учебните предмети география и икономика, история и цивилизация и свят и личност в гимназиален етап. Учебната документация по тези учебни предмети не предоставя достатъчно актуална информация за ЕС, което налага търсене и използване на допълнителни източници на информация.

Участието на училището в Програмата позволява запознаване и активизиране на цялата училищна общност около работата, като се акцентира върху предизвикателствата пред развитието и ценностите, защитавани от Европейския съюз.

В края на програмата учениците са по-добре ориентирани в избора си за това каква Европа искат в бъдеще и могат активно да участват в определянето на посоката, в която да поеме Европейският съюз.

В края на Програмата учениците:

- могат да правят връзка между Втората световна война и създаването на ЕС;
- знаят кои държави са членки на ЕС;
- могат да дават примери за основните ценности на ЕС;
- разбират ежедневно въздействие, което ЕС има върху тях;
- разбират значението на общата валута;

- знаят кои са институциите на ЕС;
- разбират цялостната структура на Европейския парламент, знаят броя на българските евродепутати;
- разбират концепцията за европейско гражданство в контекста на тяхната собствена идентичност и национална принадлежност;
- имат формирано чувство за принадлежност към европейското общество;
- знаят защо правата на човека са ценност, която е изведена на преден план в европейската програма;
- знаят, че техният глас може да допринесе за утрешна Европа, каквато си я представят и каквато искат тя да бъде [2].

След участие в „Програмата за Училища посланици на Европейския парламент” в учениците се формират знания, умения и отношения, свързани с Европейския съюз и неговите ценности.

В следствие на направения анализ може да се формулират следните *изводи*:

- Участието на учениците в разнообразните дейности по приложение на метода на проектите по анализираната тематика формира положителна мотивация към Европейския парламент, като институция и Европейския съюз.
- Проектният метод все още притежава значителни резерви за активизиране на познавателната дейност на учениците, за насърчаване на взаимното обучение и стимулиране на активното участие на младите хора в демократичния живот и формиране на социални ценности.
- Споделянето на добри практики за приложение на метода на проектите разширява образователните хоризонти на работещите в сферата и разкрива нови възможности, свързани с работа по европейски проекти и програми.

References:

1. Dushina, И., **2007**: Metodika obucheniya geografii v obshteobrazovatelnyh uchrezhdeniyah, М., Drofa
2. Evropeiski moduli za obuchenie za „Uchilishta poslanitsi na Evropeiskiyia parlament“, <http://www.europarl.europa.eu/bulgaria/bg>, (18.11.2018)
3. Ivanov, I., **2006**: Interaktivni metodi na obuchenie.//Sbornik ot Yubileina nauchna konferentsiya 50 godini DIKPO Varna „Obroyovanie i kvalifikatsiza na pedagogicheskite kadri – razvitie i proektsii prez XXI vek“, t. 3. Varna
4. Tamozhnyaya, М., S. Smirnova, I. Dushina, **2016**: Metodika obucheniya geografii, М.